

*Zednářský univerzalismus v pojetí **Jeana Delvillea***

Autor: Collin Cleary

Poznámka:

*Následující esej původně byla závěrečnou částí recenze **Collina Clearyho** na knihu **Ricarda Duchesneho** *The Uniqueness of Western Civilization*. Protože je v ní ale obsaženo příliš velice důležitých postřehů, než aby zůstaly „zastrčené“ na konci velice rozsáhlé knižní recenze, upravil jsem ji tak, aby fungovala i jako samostatný útvar – **Greg Johnson**.*

Dokonce i ve většině moderních Západanů – ano, i u našich politicky dokonale korektních akademiků – se dosud skrývá jakýsi míhavý záblesk starobylé, indoevropské *thymotické* přirozenosti. Jasně je to patrné z polemické povahy levicového akademického diskurzu. A jak zdůrazňuje **Ricardo Duchesne**, jejich kritika Západu názorně dokládá odvěkou negativitu Západu vůči sobě samému, západní „križi svědomí“, což může být pro mnohé pravicové kritiky levice možná to úplně nejobtížněji pochopitelné. Sebevražedná nenávisť k vlastnímu, u západních levičáků tolik rozšířená, jako by se vzpírala veškerému vysvětlení a zdá se tak být projevem čirého šílenství.

Lidé na pravici samozřejmě mají po ruce pohotová vysvětlení: sebenenávist šířící Evropu i evropskou diasporu se podobá nakažlivému moru šířenému Neevropany, kteří s jeho pomocí chtějí manipulovat Evropany ve svůj vlastní etnický prospěch. Takováto manipulace by však nebyla možná, kdyby Evropané neprojevovali vrozené sklony ke schopnosti nemilosrdné a často až sebevražedné sebekritiky. Tento protizápadní duch evropské levice sice dost možná skutečně je pošetilý, nepoctivý a má katastrofické důsledky – není však ne-západní.

Západ byl totiž už od prvopočátku poháněn duchem **individualismu**, jehož součástí byla i ochota popřít v zájmu dosažení ideálu dokonce i touhu po životě. Vždy jsme tak byli ochotní riskovat všechno pro osobní autonomii a naši vizi toho, co je správné. To je kořenem všeho, co je na nás velkolepé – ale zároveň také naší tragickou slabinou. U mnoha Západanů to podle všeho vede k určité formě šílenství, při níž se člověku podaří přesvědčit sebe sama, že svoboda znamená osvobození se od jakýchkoliv omezení a hranic. A tak dnes moderní

obyvatelé Západu věří, že dokáží nejen zkrotit či usměrnit naše živočišné žádosti, ale také nově „zrodit“ sami sebe.

Chceme věřit, že se dokážeme osvobodit od dějin, kultury, biologie a dokonce i pout času a prostoru. Popíráme tedy dědičnost, přirozenou nerovnost, horní hranice fyzického a duševního vývoje, etnický a národní charakter a dokonce i rozdíly mezi pohlavími. Chceme „mít všechno“ - a být vším, nebo čímkoliv. To ale ve skutečnosti znamená nebýt vlastně vůbec ničím. A právě to je v jádru naším cílem: apoteóza západního ducha; úplně se zbavit veškerých limitů i cizosti; osvobodit se ode všeho, co nebylo samostatně zvoleno naším já - tedy *de facto* od identity jako takové. Pico della Mirandola nás ve svých *Zamyšleních nad lidskou důstojností* z roku 1486 pochopil naprosto správně: my Zápaďané jsme stvořeními bez dané přirozenosti - nebo se za takové přinejmenším považujeme. A právě toto poznání se podle Hegela tyčí na konci dějin. Celé dějiny se pro Hegela odvíjejí skrze (západní) lidství Aristotelova Boha: bytí zcela a kompletně nezávislé, soběstačné a nepodmíněné; spočívajícího ve věčné blaženosti ryzí a dokonalé soběstačnosti. 1]

Něco takového ale samozřejmě je naprostým šílenstvím. Skutečně sice dokážeme popřít vlastní živočišnou přirozenost ve jménu ideálu, případně tyto pudy usměrnit - nemáme ale volnost být čímkoliv se nám zamane. Už samotná schopnost potlačovat naše přirozené pudy totiž vychází z biologických i kulturních činitelů, jež jsme si sami ne zvolili. A navíc jsme se očividně od dějin, kultury a biologie neosvobodili - jen se nám povedlo namluvit si, že jsme v tom uspěli a že to vlastně lze dokázat. Hluboce zakódované a neměnné lidské charakteristiky tím však existovat nepřestaly - stejně jako podobně hluboká a neměnná lidská nerovnost. **Západní šílenství tedy nespočívá v odstranění těchto věcí, ale v domnění, že jsme tak učinili. Toto šílenství se velmi snadno může stát naší zkárou.**

Dokonalým dokreslením nemožnosti úniku od vlastní přirozenosti a dějin nám budiž dnešní levice. Ať už trávíme čas s politicky korektními historiky, sociology z prestižní univerzity Břečťanové ligy, obyčejnými liberály z kalifornského Berkeley, demokratickými „kmotry“ ve Washingtonu D.C. nebo labouristickými aparátčíky v Londýně, bez výjimky to budou lidé, jejichž eurocentrismus si nijak nezadá s tím Rudyarda Kiplinga.

Jistě, na první pohled to zní naprosto neuvěřitelně - zkuste se nad tím ale trochu zamyslet: **přestože levice tráví tolik času krasořečením o „rozmanitosti“, ve skutečnosti jsou tito lidé ochotni vzít na milost jen ty prvky ostatních kultur, jež jsou v souladu s ideály západního liberalismu.** Cizí kultury se tak samozřejmě smějí podílet na úžasném multikulturním projektu, nesmějí však dávat najevo (jak to velmi často dělají) sexismus, misogynii či homofobii, ani praktikovat zvyky jako domluvená manželství, souboje, vraždy ze cti nebo ženskou obřízku. Západní liberálové jsou sice velice ochotní vítat lidi z kultur, jež tyto věci praktikují, většina však považuje za své poslání pomoci jim dosáhnout osvícení a s těmito zpozdilostmi tak skoncovat.

Levicové „velebení rozmanitosti“ se tak ve výsledku rovná oslavě jen vnějších a povrchních aspektů kultury. „Multikulturalismus“ západních liberálů se zpravidla

smrskává na relativní banality typu záplavy barevných tradičních úborů, hudby, tanců a cizí jazyky či pokrmy. Skutečná podstata cizích kultur – jak nahlíží na svět, jak vnímají božské, jak chápou ideál vztahu pohlaví – je zneutralizována (nebo úplně odstraněna) tak, aby nic nebránilo konformitě dané kultury se západním liberalismem.

Skrytým obsahem programu tzv. „multikulturalismu“ tak ve skutečnosti je „osvícení“ – nebo lépe řečeno *poevropštění* – všech ostatních národů. Troufl bych si říci, že skoro nikdo ze západních liberálů o tom neví takřikajíc na vědomé úrovni, obvykle proto, že nedokáží přijmout jedinečně západní charakter liberální kultury – a tím pádem si také vůbec neuvědomují svou západní identitu. Pohlíží na sebe jako na kosmopolity; světoobčany. Nijak neváhají „pomáhat“ ostatním, aby se stali tím, čím jsou oni, protože tím v jejich vnímání světa těmto lidem pomáhají stát se skutečně člověkem („uskutečnit svůj lidský potenciál“).

Bezděky považují specificky evropské rysy a hodnoty za jednoduše „lidské“, aby si je následně promítali i na zbytek světa. Dokáží tak současně „oslavovat rozmanitost“ a udělovat třeba muslimům povýšené lekce o právech žen: nevnímají to jako vnučování své kultury jiným, protože dokonce ani vlastní kulturu nevidí jako svou kulturu – v jejich očích se jedná o „univerzální lidství“, s jehož plným uskutečněním pak může být třeba ostatním trochu vypomocť – a právě tato pomoc je jejich svatým posláním! (Jedním z našich typických západních rysů je i neutuchající potřeba poslání coby ospravedlnění naší existence.) Sjednocení národů, konec válek a svárů, všeobecná úcta k lidským právům a politické osvícení – tento konec dějin vydává levice za plášť zářící mnoha barvami, jasně pod ním však prosvítá liliově bílá západní monokultura. A největší „gól“? Tuto monokulturu zapáleně šíří nenávistí k sobě samým šíření Západané, kteří svou vlastní kulturu odsuzují za domnělé nedostatky v naplňování ideálům, jež ale ve skutečnosti vzešly ze západní mysli.

Tyto sklony samozřejmě nenajdeme výlučně na levici, která touží zcivilizovat planetu šířením západní kultury, kterou ale paradoxně ani jako západní neuznává – tuto hru totiž hrají i konzervativci (především ve své nejnovější „neokonzervativní“ hypostázi). Jako by tak bylo lhostejné, kdo je u vesla – vždy ze všech sil vyvážíme naše „nadčasové ideály“ a nutíme tak ostatní, aby „žili svobodně“. **Různorodost oslovujeme vnučováním „humanitářské“ stejnorodosti.** Zdá se tedy, že my Západané jednoduše nedokážeme uniknout před naší „západností“, a to bez ohledu na svou politickou příslušnost.

Jaký je tedy lék na tento jedinečný druh šílenství? Musíme postupovat s největší opatrností, protože některá lidmi na pravici navrhovaná řešení jsou ve skutečnosti snad ještě horší než nemoc samotná. Za horší než nemoc lze typicky považovat takovou léčbu, která pacienta zabije. A některé navrhované proměny našeho vnímání světa a způsobu života skutečně jsou bytostně protizápadní. Tak například lze označit za jeden z našich největších problémů nedostatek jednoty. Proto se někteří z nás dívají na nezápadní země jako Severní Korea, vidí tam působivou míru jednoty a zatouží po něčem podobném. Nesmíme ale ztrácet ze zřetele, že přestože náš individualismus, svobodomyšlnost, sebekritika a naše bojovná přirozenost skutečně v dějinách měly často dosti smíšené výsledky, pořád *jsme to my*, takoví prostě jsme.

Žádný potenciální zachránce Západu tak nemůže usilovat o proměnu našich základních rysů – jinak by byl předem odsouzen k nezdaru. Jak tedy zní odpověď? Samozřejmě nesmíme zapomínat ani na možnost, že žádná odpověď vlastně není a že západní muž je skutečně tragickou postavou, jejíž příběh nemůže mít šťastný konec. K tomuto závěru dospěl Spengler a my se před tím nesmíme schovávat – v konečném účtování se totiž může ukázat, že naše nedostižná velikost byla umožněna právě těmi vlastnostmi, které nás nakonec odsoudily k zániku.

Když přijmeme tento pesimistický náhled, pomůžeme tím Spenglerovu proroctví, aby se stalo samovyplňujícím. Proto bych se rád pokusil nastínit alternativu, která si jistě zaslouhuje podrobnější rozpracování. Příhodně vyjdu z Hegela; filozof, který nám odhalil počátek západních dějin, jejich směřování i údajný konec, nám možná ukáže i cestu k novému začátku.

Ve svých *Základech filozofie práva* se Hegel zabývá odlišnými pojetími svobody. Pro většinu filozofů i obyčejných lidí svoboda prostě znamená „absenci omezení“ a opak „podmíněnosti“. Hegel ale jako vynikající dialektik tvrdí, že toto chápání vychází z falešné dichotomie: znamená-li prý svoboda absenci podmíněnosti, je zhora nemožná. Všichni se totiž rodíme do podmíněného souboru kulturních, společenských, geografických a historických okolností. **Nezvolili jsme si je, ty ale přesto utvářejí, kým jsme - často dokonce bez našeho plného vědomí (jak ukazují mé předchozí odstavce věnované eurocentrickým levičákům).**

Hegel ovšem tvrdí, že nad touto skutečností netřeba smutnit – tato „podmíněnost“ ve skutečnosti je souborem podmínek, jež umožňují naši svobodu. Jak jsem poznamenal výše, svoboda je vždy definována v kontextu a „svoboda volby“ znamená svobodu zvolit v určitém kontextu z jistého množství možností, které jsou tímto kontextem také podmíněné – dokonce i takové možnosti, které si vysníte a na které nikdo před vámi nepřišel, ani je neuskutečnil. Když se tak například narodím v této zemi namísto tamté, do takové a takové rodiny v určité éře atd., nepochybně mě to omezuje – ale současně také vymezuje kontext, v němž mohu činit své volby a realizovat své osobní bytí.

Představme si, že někdo namítne: „Ano, ale já si tento kontext nevybral, stejně jako své potenciální volby. Proto nejsem svobodný.“ To je ovšem neudržitelná pozice - žádá totiž nemožné, a tak zakládá chimérickou a nenaplnitelnou ideu svobody. Hegel namítá, že my lidé zůstáváme vždy *zcela a absolutně svobodnými*, pokud přijmeme „omezující faktory“ v našich životech jako podmínku vlastní seberealizace; podmínky takové svobody, jakou můžeme mít. Kdo v těchto omezeních bude spatřovat výhradně něco cizího a „tyranského“, bude se nevyhnutelně považovat za nesvobodného. Jestliže však dokáže přijmout, že mu jeho nezvolený kontext umožnil stát se tím, kým je, s dostupnými volbami a možnostmi před sebou, nebude už tyto faktory považovat za něco limitujícího. **Pokud si tedy jinak řečeno zvolí nezvolené, zůstane plně autonomním jednotlivcem. Hegel o tom trochu provokativním tónem hovoří jako o nutnosti „vytvořit si z vlastní vůle svou podmíněnost“.**

A právě takto snad lze zachránit západního člověka. Nedokážeme sice změnit to, že stále a znovu usilujeme o autonomii – podmaněním ostatních, pronikáním, poznáváním a ovládáním. Dalším krokem na cestě dějinného vývoje západního sebepoznání však může být přijetí absolutní nezbytnosti a nezměnitelnosti podmínek, jež činí naši přirozenost možnou, a jejich afirmace: jejich volba z vlastní vůle. Hegel v *Základech filozofie práva* hovoří výhradně o volbě společenských podmínek, jež učinily možnou naši svobodu. Nám však nic nebrání rozšířit toto pojetí tak, aby zahrnovalo i biologické a další podmínky. **Tak by například mohlo být lékem na západní radikální feminismus poznání feministek, že biologické podmínky, které je činí ženami – lidmi s ženskou myslí a emocemi – není možné popírat a že se nejedná o nějaký „vnější“ útlak, ale o parametry, v nichž lze uskutečnit své já a hledat v životě uspokojení a naplnění. Nikdo se nemůže osvobodit od té či oné sady parametrů; jde tedy o uskutečnění našeho já a potenciálu v jejich rámci.**

Hegel měl ohledně dějin pravdu: *telosem* (západních) dějin skutečně je naše cesta k sebeuvědomění si naší přirozenosti. V rozporu se závěry jeho následovníků však nestojíme na konci dějin, ale ve skutečnosti procházíme onou fází, v níž dosud ohledně tohoto sebepoznání značně tápeme. Následky pak jsou katastrofické. Dalším stadiem historické dialektiky, přijde-li nějaké, tedy bude antiteze dneška, kdy si my Západané uvědomíme marnost a škodlivost popírání své přirozenosti, tedy oněch nezvolených podmínek – biologických, kulturních, dějinných a sociálních – jež nás činí tím, kým jsme a místo toho je plně přijmeme. To pro nás není prohra ani odvržení toho, co nás činí jedinečně západními. Jde o čin *zcela* sebe uvědomělé a autonomní bytosti a dovršení západního ducha dosažením dokonalého poznání sebe sama: coby jedinečného bytí svébytné přirozenosti, již nelze uniknout – a kdo by ostatně před tak velkolepou přirozeností jako ta naše chtěl uniknout?

A co potom? Tak zní jedinečně západní otázka. Před Západem se totiž vždy otevírá něco dalšího, dosud nedopsaný příběh. Rozhodnutí přijmout podmínky naší svobody není totéž jako rezignace ke světu kolem nás – ne, my Evropané jsme neustále plní odhodlání napínat své úsilí ke vznešenému cíli – šíří nás *neklid*. A právě s tímto poznatkem o nás samých se musíme nějak vypořádat a přijmout jej za svůj. Teprve pak se budeme moci vydat na novou výpravu a podmanit si nová území a světy (doslovně i metaforicky). Tentokrát tak ale budeme činit s plným uvědoměním si vlastní přirozenosti – a s hrdoostí na to, kým jsme. „Konec dějin“ nastane tehdy, až dospějeme k tomuto absolutnímu sebeuvědomění a přestaneme sami sebe klamat a popírat.

Tento „konec“ našich dějin je však pouhým začátkem, protože teprve tehdy dosáhneme plného poznání a vlastnictví sebe samých i našich možností. Ty jsou však neomezené a takovými i zůstanou, budeme-li vždy žít a jednat v souladu s touto sebeznalostí – staneme-li se těmi, kým jsme.

Poznámka

1] Viz Wikipedie, Aristoteles o obci a vládě (politická filosofie):

Aristoteles vychází z toho, že člověk je živočich žijící v obci (*zoon politikon*), a nemůže tedy žít sám: „Kdo však nemůže žít ve společenství nebo je ve své soběstačnosti nepotřebuje, není částí obce, ale buď divoké zvíře, nebo bůh.“ (*Pol* 1253a)

Esej Collina Clearyho *Becoming Who We Are: Leftist Eurocentrism & the Destiny of the West* vyšla na stránkách Counter-Currents Publishing 18. října 2013.